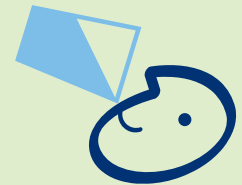

*Kaj ogroža vire
pitne vode
v Ljubljani?*

Pijmo čisto vodo tudi jutri.
Zaščitimo vire pitne vode!

"Voda,
brez okusa si, brez barve, brez vonja,
ne moremo te določiti;
okušamo te, pa te ne poznamo.
Življenju nisi potrebna: ti si življenje."

SALVAGE de Saint Marc

Čista voda = zdravje = kakovostno življenje...

Ljubljančanke in Ljubljančani pijemo danes čisto, zdravstveno ustrezno, naravno pitno vodo, ki je ni treba umetno prečiščevati. Prav zdrava voda, ki nam priteče iz pipe, govori o kakovosti našega življenja, dolgoročno pa celo o našem obstoju.

Javno podjetje Vodovod - Kanalizacija se je v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana odločilo nadaljevati s kampanjo Zaščitimo vire pitne vode! Prepričani smo namreč, da prebivalke in prebivalci Ljubljane cenimo kozarec čiste, zdrave pitne vode, ki nam vsak dan priteče neposredno iz vodovodne pipe... Tako je vsaj danes, želimo pa si in prizadevati si moramo, da bo tako tudi jutri. Čista pitna voda nam namreč ni zagotovljena za vedno.

S to zloženko, prvo v nizu gradiv o zaščiti virov pitne vode v Ljubljani, želimo predvsem prispevati k razumevanju občutljivosti virov pitne vode in poiskati odgovore na nekatera temeljna vprašanja, na katera se odgovori včasih zdijo (preveč) samoumevni.

Poskrbimo torej danes za zaščito virov pitne vode in... pijmo čisto vodo tudi jutri!

Borut Lenardič,
glavni direktor,
JP VODOVOD-KANALIZACIJA d.o.o.

Od kod pijemo vodo Ljubljančanke in Ljubljančani?

Mesto Ljubljana ima zelo ugodne naravne pogoje za oskrbo s pitno vodo, saj sta oba dela ljubljanske kotline, Ljubljansko polje in Ljubljansko Barje, tudi **vodna vira mesta**. Prav pod mestom in v njegovi neposredni bližini so velike zaloge podzemne vode. Ta se na poti do črpališč pretaka skozi nekaj deset metrov debele naravne peščene filtre in zasluga te neprecenljive naravne lastnosti je, da vode ni treba čistiti.

Najpomembnejši vir pitne vode v Ljubljani je podzemna voda, ki je skrita globoko pod nami: v prodnih nanosih reke Save - **vodonosniku Ljubljanskega polja**.

Oskrba s pitno vodo v Ljubljani je že desetletja odvisna od varovanja virov pitne vode s tako imenovanimi **vodovarstvenimi območji**. V neposredni bližini črpališč so omejitve dejavnosti v prostoru zelo stroge, z oddaljevanjem od črpališč pa je režim varovanja blažji. Ukrepi so namenjeni zmanjševanju nevarnosti, ogroženosti in tveganja, ki jih povzročajo že obstoječe dejavnosti ali pa dejavnosti, ki jih v prostor uvajamo. Vodovarstvena območja pomembno vplivajo na zaščito vodnih virov, hkrati pa seveda predstavljajo omejitve za razvoj številnih dejavnosti, kar lahko privede do nesoglasij med uporabniki prostora.

Območja oskrbe:

- Brest
- Brest, Kleče
- Jarški Brod
- Jarški Brod, Hrastje
- Kleče
- Kleče, Hrastje, Brest, Jarški Brod
- Kleče, Hrastje, Jarški Brod
- Šentvid

Območje oskrbe	Vodarna
Murgle, naselja ob Tržaški cesti od Dolgega mostu do Brezovice, Vnanje Gorice, Brest, Tomišelj, Matena, Iška Loka, Ig, Črna vas	Brest
Vič, Vrhovci, Brdo	Brest, Kleče
Sneberje, Zadobrova, Obrije, Tomačevo, Nove Jarše, Črnuče, Nadgorica, Podgorica, Šentjakob, Beričevo, Videm, Dol, Dolsko, Kamnica, Vinje, Senožeti	Jarški Brod
Moste, Fužine, Hrušica, Bizovik, Dobrunje, Zadvor, Sostro, Vevče, Kašelj, Zalog, Polje, Novo Polje	Jarški Brod, Hrastje
Bežigrad, Ježica, Šiška, Koseze, Vodmat, Center, Rožna dolina	Kleče
Rakovnik, Galjevica, Ilovica, Rudnik, Lavrica, Škofljica, Lanišče, Gumnišče	Kleče, Hrastje, Brest, Jarški Brod
Moste, Štepanjsko naselje, Kodeljevo	Kleče, Hrastje, Jarški Brod
Rašica, Gameljne, Šmartno, Tacen, Brod, Vižmarje, Šentvid, Gunclje, Stanežiče, Medno, Pržan, Dolnice, Glince, Podutik, Dravlje	Šentvid

Kakšno vodo pijemo v Ljubljani?

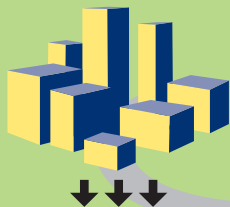
Pitna voda je eno najstrožje nadzorovanih živil, saj izvajamo vsakodnevni nadzor nad njeno kakovostjo. Ljubljankinje in Ljubljančani pijemo svežo, čisto, zdravstveno ustrezno pitno vodo, ki ne potrebuje (pred)priprav, kot sta čiščenje ali kloriranje. V primerjavi s stanjem v drugih evropskih mestih je to naš neprecenljiv privilegij, ki ga moramo varovati na različnih ravneh: z zakonskimi predpisi, ustreznim institucionalnim nadzorom ter okoljsko ozaveščenim ravnanjem posameznikov in organizacij.

Doslej nam je uspelo varovati podtalnico, tako da je pitna voda v Ljubljani še vedno zdravstveno ustrezna. Prizadevati si moramo, da bo tako tudi v prihodnje.

Nekatera naselja v Ljubljani in njeni okolici so neprestano oskrbovana z vodo, načrpano iz ene vodarne, druga pa ležijo na območjih, kamor glede na razmere na vodovodnem omrežju doteka voda iz več vodarn. Vodo skladno z novim režimom črpanja črpamo iz vodnjakov, v katerih je obremenitev z onesnaženji najmanjša.

Kaj ogroža vire pitne vode v Ljubljani?

Promet na meteorno neurejenih prometnicah in nevarnost havarij - poškodb prevoznih sredstev med prevažanjem tovora po cestah, katerih trase potekajo prek vođovarstvenih območij (Obvozna in Šmartinska cesta ter severna in zahodna ljubljanska obvoznica).

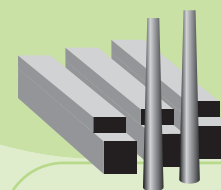

Naselitev, kadar je ta povezana z neurejenim odvajanjem komunalnih, tehnoloških in padavinskih odpadnih voda (uničena javna kanalizacija zaradi korozivnih odpadnih voda iz industrijske in obrtne dejavnosti, pretočne greznice itd.).

Nelegalni posegi v prostor (divja odlagališča, odkop gramozu in proda, nedovoljeni odvzemi podzemne vode za namakanje, ogrevanje ali sanitarno vodo itd.).

Kmetijska dejavnost z neustrezno ali prekomerno uporabo rastlinskih hranil in pesticidov (sredstev za zatiranje insektov, plevela, gliv itd.).

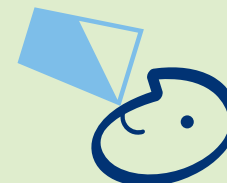
Neurejena skladišča nevarnih in škodljivih snovi ter cisterne za kurilno olje s pretečeno življenjsko dobo.

Industrija, obrt in storitvena dejavnost (uporaba, skladiščenje in neprimerno odstranjevanje nevarnih snovi, kot so lahkohlapni klorirani ogljikovodiki, šest-valentni krom itd.).

Malomarno vedenje posameznikov (zlivanje nevarnih snovi - lahkohlapnih organskih topil iz čistilnic v zemljinu).

Nepravilna raba sredstev za zatiranje plevela v zasebni rabi, ob prometnicah in na meteorno neurejenih površinah (na primer parkirišča, obračališča).

Pijmo čisto vodo tudi jutri.

Zaščitimo vire pitne vode!

Kaj lahko storimo, da bomo pili čisto vodo tudi jutri?

Za zaščito virov pitne vode so pristojne različne institucije, pravzaprav pa smo zanjo odgovorni prav vsi. Kako?

Kakšne so naloge pristojnih institucij?

- **V Mestni občini Ljubljana** se zavedamo, kako pomembno vlogo ima oskrba s pitno vodo za kakovost življenja. Zato moramo krojiti ustrezno rabo prostora, kjer bodo vodovarstveni interesi prevladali nad ekonomskimi. Kot smo zapisali v Prostorski zasnovi Mestne občine Ljubljana, je varna oskrba s pitno vodo prednostna naloga, zato je treba prostorski razvoj prilagajati potrebam ohranitve virov pitne vode. Za zaščito vodnih zajetij na zahodnem delu Ljubljanskega polja nameravamo nekatere industrijske cone, ki so bile v preteklosti neustrezno oziroma administrativno umeščene v prostor (recimo Litostroj in Stegne), prestrukturirati tako, da bo njihova umestitev okolju prijazna.
- **V JP Vodovod - Kanalizacija** moramo v vsakem trenutku vsakemu odjemalcu zagotavljati zadostne količine zdravstveno ustrezne pitne vode. Zato vlagamo sredstva v obnovo vodovodnega omrežja in raziskave novih vodnih virov. Svojo osnovno dejavnost povezujemo z nadzorom nad vodovarstvenim prostorom, vključujemo se v okoljske projekte, opozarjamo na nujne ukrepe na vodovarstvenih območjih in dopolnjujemo imisijski monitoring podzemne vode.
- **Ministrstvo za okolje, prostor in energijo** sprejema merila za določitev vodovarstvenih območij, opredeljuje režim na teh območjih ter določa merila za trajnostno rabo vodnih virov. V sodelovanju z lokalnimi skupnostmi izvaja razširjeni monitoring podzemne vode in na osnovi rezultatov ocenjuje kakovost vodnega vira. Če je ta ogrožen, predpiše ukrepe celovite sanacije na celotnem prispevnem območju vodonosnika.

Kaj lahko storimo Ljubljančanke in Ljubljančani, ki nam ni vseeno?

- Pazimo, da po nepotrebnem ne uporabljamo nevarnih in škodljivih snovi (recimo lakov in premazov, pesticidov itd.) ter jih ne skladiščimo,
- odpadnih snovi ne zlivamo, odlagamo ali mečemo v okolje,
- z detergenti in s pralnimi praški ravnamo varčno,
- redno preverjamo stanje cisterne za kurilno olje,
- če se naše odpadne vode zbirajo v greznici, poskrbimo za sanacijo in vgradnjo atestirane male čistilne naprave,
- pitno vodo uporabljamo smotro in v zmernih količinah,
- naravnih virov ne izkoriščamo na nelegalen način (če imamo recimo lastno vrtino, jo legaliziramo ali saniramo pod strokovnim nadzorom).

Izdajatelj: JP VODOVOD-KANALIZACIJA d.o.o.

Besedila: Darinka Pek Drapač, Mojca Drevenšek (PR/P Odnosi z javnostmi)

Strokovna skupina za pripravo gradiv: Borut Lenardič (JP Vodovod - Kanalizacija), dr. Brigita Jamnik (JP Vodovod - Kanalizacija), dr. Marko Notar (Zavod za varstvo okolja, Mestna občina Ljubljana), dr. Ivanka Gale (Institutt za varovanje zdravja), mag. Marjeta Krajnc (Agencija RS za okolje, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo), Manja A. Pušnik (Holding Ljubljana)

Oblikovanje in produkcija: Pristop, d.o.o.
Grafična obdelava in tisk: Čukgraf, Postojna

Naklada: 5.000
Ljubljana, december 2003